

Pedagogisch beleidsplan

Maart 2020

Inhoud

Voorwoord.....	3
----------------	---

Deel I Beschrijving praktische gegevens

Adres, contact.....	4
Voorwaarden, Drakepit Kinderopvang, Openstelling, Bereikbaarheid Accommodatie, huiskamer, slapen, keuken, hal, toilet, tuin	
Daggezin, leeftijdsopbouw en omvang opvanggroep, extra dagen.....	5
Wenbeleid	
Overdracht, Oudergesprekken, Mentor, Volgen ontwikkeling, Basisschool	
Dagindeling Thuishuys Natuurlijk.....	6
Huisregels.....	7
Ziekte, kinderziektes, vaccinaties	
Voertaal, Bolderkar, kinderwagen, bakfiets	
Achterwacht, vrijwilligers, stagiaire	
Draaiboek, Afwijking BKR, Jaarlijkse activiteiten, Buitenslapen.....	8
Beleidsplan Veiligheid en gezondheid, Inspectierapporten.....	9
Pedagogische kwaliteitsborging	

Deel II Visie en blik in de praktijk van alledag

Visie.....	10
------------	----

Bieden van emotionele veiligheid.....	11
---------------------------------------	----

*Wennen – vaste leidster, Duidelijk dagritme, kleine rituelen,
Jaarritme en feesten, Warme inrichting en zacht voor zintuigen,
Fysieke geborgenheid, Plezier beleven in samenzijn en samendoen,
Lerende houding en zelfreflectie leidster*

Bevorderen van de persoonlijke competenties.....	13
--	----

*'Kijk wat ik kan', Ontdekkingsruimte voor groot en klein,
Zelfredzaamheid, Creativiteit en fantasie, Zintuiglijke ontwikkeling en voeding,
Individuele benadering, Spreken en luisteren*

Bevorderen van sociale competenties.....	15
--	----

*Nabootsen, Luisteren, ruimte geven en nemen
Ruzie hebben en oplossen*

Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden...	16
--	----

*Leefomgeving, Gewoonten en regels
Stimuleren en positief bevestigen, Grenzen bij fysiek contact*

Literatuuropgave en verantwoording.....	19
---	----

Voorwoord

Thuishuys Natuurlijk biedt zeer kleinschalige kinderopvang en wil op professionele wijze functioneren als een kinderrijk daggezin.

Met een warme huiselijke omgeving, continuïteit, individuele aandacht en een goede relatie tussen leidster en kind wil ze bijdragen aan een veilige hechting en vertrouwen in de wereld, waardoor een kind optimale ontwikkelingskansen krijgt.

Misschien valt op dat hier het woord 'leidster' gebruikt wordt, waar bij andere kinderopvang de term 'pedagogisch medewerkster' gebruikt wordt. In onze beleving scheidt het woord pedagogisch medewerkster, of pm-er, meer afstand, vandaar onze voorkeur voor het wat ouderwetse woord: leidster.

Dit beleidsplan is in twee delen geschreven: Deel I is een meer praktisch getint gedeelte; Deel II beschrijft kort onze visie en de verbinding met de praktijk.

Wij wensen je veel leesplezier.

Jeannette Uwland

Maart 2020

Deel I

Beschrijving praktische gegevens

Adres, contact

Thuishuys Natuurlijk
Heerlenersteenweg 1 b
6466KR Kerkrade
t: 06-5737 7822
info@thuishuysnatuurlijk.nl
www.thuishuysnatuurlijk.nl
K.v.K.: 14090705
LRK: 257 348 207

Voorwaarden Thuishuys Natuurlijk

De Algemene voorwaarden zijn te vinden op de website. Onder de kop: 'praktisch' staan de openingstijden, de tarieven en de jaarlijkse vakantiesluiting vermeld.

Drakepit Kinderopvang

Thuishuys Natuurlijk is aangesloten bij Drakepit Kinderopvang, een landelijke organisatie van kleinschalige en huiselijke kinderopvang, geïnspireerd door het antroposofisch mensbeeld.

Openstelling

Thuishuys Natuurlijk is geopend op maandag tot en met vrijdag. De openingstijden zijn van 8 tot 18 uur. Hiervan kan in overleg tijdelijk afgeweken worden.

Bereikbaarheid

Omdat Thuishuys Natuurlijk bij een rotonde van doorgaande wegen ligt, is het gemakkelijk te bereiken. Er zijn direct parkeerplaatsen, ook voor de kapper en fotograaf om de hoek, bij de ingangspoort naar de tuin en Thuishuys zelf.

Accommodatie, huiskamer, slapen, keuken, hal, toilet, tuin

Thuishuys Natuurlijk is gevestigd in een geheel gelijkvloers pand, grenzend aan de tuin. Via de tuinpoort die niet door kleine kinderen te openen is komt men door de toegangsdeur binnen. Na binnenkomst is men in de hal, alwaar kapstokjes, en ruimte voor tassen en om schoentjes of laarsjes uit te doen en slofjes aan.

Aangrenzend zijn de sanitaire ruimtes: een portaaltje met wastafel, een toiletruimte, en een verschoonruimte. Deze laatste ruimte is dicht als er niet verschoond wordt, en de deur staat steeds open als er een kindje verschoond wordt.

De huiskamer is L-vormig, met openslaande deuren naar de aangrenzende tuin. De huiskamer biedt ruimte aan een gezellige zithoek, een speelhoek met speelhuisje en ander speelgoed, en een eettafel met Stokke triptrapstoelen. In de speeltijd kan gehele ruimte door het spel van de kinderen in beslag worden genomen.

Achteraan de huiskamer bevindt zich de ruime keuken. Deze is niet toegankelijk voor de kinderen, uitsluitend individueel onder begeleiding van de leidster om een babyhapje te eten, of voor de groteren om samen groente of fruit klaar te maken of om samen te kijken of het brood al klaar is.

Ook aangrenzend aan de tuin, naast de huiskamer, bevindt zich de slaapkamer, met voor ieder kind dat nog een of meerdere slaapjes heeft een bedje. Dit is een buitenslaapkamer: zomer en winter staat het raam open (tenzij te warm of extreem koud). Kindjes slapen hier in de frisse buitenlucht, wat een gezonde, diepe slaap bevordert, en horen de (vogel)geluidjes. In de winter slapen ze op vachtjes, en onder wol, en met jasje, handschoenen aan, muts op.

De tuin die in één blik overzien kan worden biedt speelgelegenheid op het ruime terras, en op het gras daarachter. Er is een keukenspeelplek voor de kinderen op het terras. Achterin de tuin is een zandbak met potten en pannen en tuinhuis, waar fietsjes, speelgoed en tuingeredschap opgeborgen worden.

Daggezin, leeftijdsopbouw en omvang opvanggroep, extra dagen

Graag noemen we de opvanggroep: kinderrijk daggezin. Het is een groep met maximaal tien kindjes van 0 tot 4 jaar, dus een verticale groep, met dagelijks twee vaste leidsters.

Vanwege de kleinschaligheid en de stabiliteit in deze opvang, die de kinderen houvast geven, zijn we terughoudend bij verzoeken om extra dagen. Als het groepje kinderen en het kind in kwestie goed gewend zijn, kan er indien er ruimte is in de groep, wel een extra dag afgenomen worden. Soms is het juist heel gezellig, omdat het met name de driejarigen meer spelmogelijkheden biedt.

Wenbeleid

Als een kindje is aangemeld, worden in een of meerdere weken voor de ingangsdatum bezoeken afgesproken voor ouder en kind samen. De tweede keer kan papa of mama misschien al even een boodschap doen, terwijl het kindje blijft spelen. Daarna kan het kindje wellicht een slaapje doen en wat eten/drinken. De opbouw is afhankelijk van de leeftijd en aard van het kindje en onderdeel van een klein individueel afgestemd proces. Over het wennen wordt ook gesproken bij het eerste pedagogische doel: bieden van emotionele veiligheid.

Overdracht, Oudergesprekken, Mentor, Volgen ontwikkeling, Basisschool

Tussen 5 en 6 uur, als de kinderen opgehaald worden, wordt de dag doorgesproken met de ouder. Het is bij de jongste kinderen in overleg mogelijk dat aan te vullen met een schriftje, waarin we in de loop van de dag noteren.

Ieder kind heeft een mentor. Wie dit is wordt de ouders bij aanname meegedeeld. Deze leidster kent het kindje van tenminste één dag opvang in de week, en volgt de persoonlijke ontwikkeling. Zij is ook aanspreekpunt voor de ouders voor alles wat niet direct 'daggebonden' is.

Een paar maanden na de instroom volgt een instroomevaluatie om het welbevinden en de ontwikkeling van het kindje en de tevredenheid van de ouders te bespreken met de mentor. Hiervoor heeft de desbetreffende leidster het kind geobserveerd en de ontwikkeling beschreven door middel van een "Kindbeeld" formulier. Deze observatie en een oudergesprek aan de hand hiervan wordt minimaal jaarlijks herhaald. Als er vragen of problemen zijn kan om een tussentijds gesprek gevraagd worden, zowel door ouders als leidster. Als het kindje ons op de één of andere manier opvalt in zijn ontwikkeling, en dat baart ons zorgen, dan volgen we een signaleringstraject. Als eerste punt hierin is opgenomen dat we na de signalering met de ouders de waarneming bespreken. Vaak zal dit niet als verrassing komen omdat na de opvangdag ook het dagverloop en het gedrag van het kind worden besproken.

Voor de overgang naar de basisschool wordt door middel van observaties van en ervaringen met het kind een beeld van de ontwikkeling van dat moment geschetst en op schrift gesteld. Deze formulieren zijn bestemd voor de school en eventueel buitenschoolse opvang. Omdat ouders de regie hebben over de gegevens van hun kind, worden de formulieren aan hen meegegeven voor het intakegesprek op school. Indien gewenst door de leidster wordt na toestemming van de ouders rechtstreeks contact met de school opgenomen, evenals wanneer dit rechtstreekse contact een wens van de ouders is.

Dagindeling Thuishuys Natuurlijk

Als de omstandigheden ertoe uitnodigen kan de volgorde van de dag anders zijn dan hier beschreven staat: als een kind bijv. te moe is voor een bepaalde activiteit of om te eten kan het zijn dat het kind eerst gaat slapen. De baby's worden in hun eigen ritme verzorgd en gevoed.

De indeling van de dag is in het algemeen als volgt:

Tussen 8 en 9 uur: verwelkomen van ouders en kinderen met een korte uitwisseling, waarna de ouders worden uitgezwaaid.

Tussen 8 á 9 en 9.30 uur: vrij spel, ondertussen gebeuren ambachtelijke werkjes zoals was vouwen, brooddeeg kneden, soms ramen wassen. Dit geheel wordt afgesloten met een kringspelletje en opruimen.

Van 9.45 tot 10.15 uur: Eerst worden de ochtendliedjes gezongen, Popeia wordt gewekt, er wordt gezongen over de tijd van het jaar. Dan volgt het tienuurtje met fruit van het seizoen en kruidenthee. Er wordt op het potje of naar de wc gegaan en luiers worden verschoond.

Ongeveer 10.15 uur: samen jasjes, mutsjes, overbroeken, schoenen, laarsjes of klompjes aantrekken en dan gewoonlijk: wandelen! Met de bolderkar of wagen indien nodig voor de kleintjes. Soms ook de tuin verzorgen, bijvoorbeeld de stoep vegen of vrij spelen met de bal, zandbak, emmer en schopje, vormpjes, schommelen. In elk geval, binnen of buiten de tuin: klimmen, glijden, hangen, rollen, kruipen, stappen, lopen, klauteren, springen, vallen en weer opstaan!

Vanaf 11.30 uur: samen binnen komen, voetjes vegen, jasjes en mutsjes uitdoen en ophangen, schoenen of laarsjes uitdoen, pantoffels aan, handjes wassen met liedje, helpen bij het tafel dekken. De baby's krijgen de fles of een warme maaltijd en zo nodig worden luiers verschoond.

Om 11.45 uur: De maaltijd begint met het aansteken van een kaars in een veilig windlicht en het zingen van een lied. Gezamenlijk genieten we in alle rust van de maaltijd. Zo lang het nodig is worden kinderen geholpen bij het eten en drinken. De maaltijd wordt afgesloten met een liedje en het uitblazen van de kaars. Slabbetjes gaan af, handjes en gezichtjes worden gepoetst en de tafel wordt weer afgeruimd. De groteren gaan nog op het potje of toilet en de allerkleinsten krijgen een schone luier.

Vanaf 12.15-12.30 uur: De kinderen worden individueel verzorgd; sommigen pyjama aan en in een slaapzak gelegd met knuffeltje en eventueel een speentje. Zo nodig wordt een kindje ingebakerd. Behalve de bedjes boven wordt ook het buitenbedje gebruikt. Elk kind wordt met een slaapliedje toegezongen.

Tussen 12.30 en ongeveer 15 uur is het rust in het Thuishuys. Grote kinderen die geen slaapje meer nodig hebben spelen een rustig spel, helpen met de baby of de afwas of worden voorgelezen.

Rond 15 uur of eerder worden de kinderen uit hun bedje gehaald.

Zij worden verzorgd en krijgen een schone luier. Zij mogen proberen zichzelf of elkaar aan te kleden. Daarna drinken we sap en eten een rijstwafel of iets dergelijks.

Rond 16 uur wordt gespeeld binnen of buiten of worden werkjes gedaan als vegen of afwassen.

Vanaf 16.30 uur ruimen we na een kringspelletje weer gezamenlijk op, en gaan aan tafel om zo mogelijk in de zomer yoghurt en in de winter soep te eten. Aansluitend wordt Popeia weer naar bed gezongen en doen we spelletjes, zingen we of lezen een verhaaltje.

Tussen 17 en 18 uur komen de ouders de kinderen weer halen, vertellen we hoe de dag was, nemen afscheid en zwaaien we elkaar uit: tot de volgende keer!

Huisregels

- * Bij halen en brengen hangen de ouders handtassen even aan de hoge kapstok of houden die zelf om, om te voorkomen dat de inhoud (met evt. muntjes, make-up) in kinderhandjes valt.
- * Ouders dienen mee te nemen en doen in het bakje bij de verschoontafel:
 - Voldoende verschoening, d.w.z. een extra set kleren, evt extra warme kleding
 - Luiers
 - Eigen slaapzak indien gewenst, eventueel speentje, slaapknuffel
 - Regenkleding en laarzen, of zonnehoedje, mutsen en wanten, naar weersomstandigheden
 - Indien van toepassing fles- of babyvoeding of voeding i.v.m. allergie of andere voedingskeuzeMeegebrachte voeding wordt op de plank naast de keuken in het dienblad gezet. De leidster brengt het vervolgens naar keuken of koelkast. Aan het eind van de dag kunnen de voedingsbakjes weer van dezelfde plaats meegenomen worden door de ouder.
- * Slofjes/pantoffeltjes worden meegenomen en gewoonlijk aangetrokken door de ouders bij binnenkomst, schoeisel dat aan was wordt op de schoenenplank gezet.
- * Knuffels, speeltjes, sieraden van thuis mogen of thuisblijven, of in het bakje gelegd na bewondering, of weer meegenomen door de ouder.
- * Bij ziekte wordt een kindje geacht thuis te blijven in de eigen vertrouwde omgeving.
- * Rondom het verstrekken van medicatie is een terughoudend beleid, nadere info bij de leidster.

Ziekte, kinderziektes, vaccinaties

Zoals boven genoemd wordt een ziek kindje geacht thuis te blijven in de meest vertrouwde omgeving. Een kind dat niet tot spel komt en naar mama vraagt doordat het niet fit of ziek is, hoort thuis. Het is echter wel mogelijk om een kind dat toch goed in staat is te spelen, en bijvoorbeeld verhoging heeft, op te vangen.

In Thuishuys Natuurlijk zijn meestal niet alle kinderen gevaccineerd volgens het Rijksvaccinatieprogramma. Omdat in Nederland ouders vrij zijn om hierin te beslissen, neemt een deel van hen wegens gezondheidsoverwegingen het besluit om hun kindje deels, of (nog) niet in te laten enten. Alle kinderen zijn welkom bij ons.

Het kan wel zo zijn dat aan ouders van kind met bijvoorbeeld verdachte hoestbuien (kinkhoest), terwijl een baby, of broertje/zusje van baby op dezelfde dagen opgevangen wordt, gevraagd wordt om het kind thuis te houden en eerst een test op de ziekte te laten doen. Andere besmettelijke kinderziektes hebben zich echter in de voorganger van Thuishuys Natuurlijk in elf jaar tijd niet voorgedaan, noch in de omgeving, maar de kans blijft aanwezig en alertheid geboden.

Voertaal

De Nederlandse taal wordt als voertaal gebruikt.

Bolderkar, kinderwagen

Afhankelijk van de leeftijd en motorische ontwikkeling van de kinderen en het doel van de wandeling gaan we wandelend met of zonder bolderkar of kinderwage op stap. Op de paden die alleen voor voetgangers zijn, of op stoepen mogen de kinderen vaak zelfstandig lopen als ze goed gewend zijn. Bij oversteken of als we lekker gaan doorlopen, pakken de kinderen de kar of een hand vast, en zingen we: 'Zwaan kleef aan, zwaan kleef aan, we zullen met zijn allen naar de overkant toe gaan'. Zo lang we dat zingen, blijven de handjes veilig vast.

Achterwacht, vrijwilligers, stagiaire

Eventuele vervanging hebben we zo geregeld dat de ouders weten dat de vaste leidster vervangen wordt en wanneer precies. Vaste vervangster of leidster van een andere dag komt regelmatig even op bezoek om vertrouwd te blijven bij iedereen.

Regelmatig overleggen de leidsters en vervangster buiten de opvanguren over het dagverloop en de ontwikkeling van de kinderen. Praktische en pedagogische (studie)onderwerpen komen aan de orde evenals signalen van bijzonderheden in de ontwikkeling.

Verder kan er hulp zijn van de vaste vrijwilligster voor de kinderen, de vrijwilliger voor het onderhoud van het pand of een stagiaire. Deze hebben begeleidende of ondersteunende taken, worden begeleid, en zijn niet alleen in de groep.

Iedereen die nieuw in huis komt, kijkt de eerste tijd alleen goed om zich heen, met een kop koffie of thee in de hand, om te zien en te voelen hoe er geleefd wordt in Thuishuys Natuurlijk. Langzaam, als de kinderen laten zien dat ze vertrouwd raken met de nieuwe persoon, gaat de nieuweling taken uitvoeren, ofwel ondersteunend, ofwel rechtstreeks met de kinderen.

De taken voor de vrijwilligster op de groep bestaan uit ondersteunende taken in de huishouding, uit ondersteunende verzorgende of begeleidende taken bij het individuele kind of uit samen met kinderen werkjes doen in huis of tuin, spelletjes, voorlezen.

De werkzaamheden van de stagiaire zijn afhankelijk van de opleidingseisen, en kunnen bestaan uit ondersteunende taken in de huishouding, uit observerende taken, uit plannen en uitvoeren van groepsactiviteiten of uit verzorgende of begeleidende taken bij individuele kinderen of een groepje kinderen.

Er zijn in Thuishuys Natuurlijk onderhoudswerkzaamheden te verrichten en het is verrijkend voor de kinderen dat deze ambachtelijke werkzaamheden deels tijdens opvangtijd plaatsvinden. De vrijwilliger die facilitair ondersteunt zal soms een poosje aanwezig zijn om iets te repareren of om gaatjes te boren en dergelijke. Een leidster is hierbij vanzelfsprekend ook aanwezig.

De begeleiding van stagiaire: frequentie, duur en inhoud van gesprekken worden bepaald door wat opleiding, en stagiaire en houder overeenkomen. Gesprekken zullen meestal wekelijks plaatsvinden.

De begeleiding van vrijwilligers wordt bepaald door de behoefte aan gesprek van houder en vrijwilligers zelf, en kan divers zijn. Minimaal één maal per jaar vindt er een zogenaamd afstemmingsgesprek plaats. In dit individuele gesprek komen het functioneren, het samenwerken en welbevinden van zowel vrijwilliger als houder aan de orde.

Een verklaring omtrent gedrag van bovenstaande personen is vanzelfsprekend aanwezig. De vaste vrijwilliger of stagiaire zijn gewoonlijk op regelmatige tijden aanwezig, behalve degene met de 'vierogensleutel', zie onder Vierogenbeleid in het Beleidsplan Veiligheid en gezondheid.

Draaiboek

Voor de achterwacht en vervangster ligt een draaiboek klaar waarin specifieke aandachtspunten van de dagopvang staan beschreven, alsmede bijzonderheden voor de verzorging van en omgang met de individuele kinderen.

Afwijking BKR

Beroepskracht-kind ratio: Afhankelijk van leeftijd en aantal kindjes zullen er in het algemeen twee leidsters in de huiskamer zijn. Er mag per dag maximaal drie uur afgeweken worden van de regel, indien dit gecommuniceerd is met de ouders. Er moet dan voor mogelijke noodgevallen wel naast de leidster een ander volwassen persoon in huis zijn. Aangezien er een inpandige doorgang is naar de burens kan hierin voorzien worden. Als deze regeling van kracht wordt zal een buur, aanwezig op onderstaande tijdstippen, VOG hebben overlegd.

Onder die voorwaarde zal in Thuishuys Natuurlijk, als de pedagogische situatie dit toelaat, afgeweken kunnen worden van de BKR:

**in de middagen tussen 13 en 15.15 uur en
vanaf 17.15 tot 18.00 uur.**

Op deze tijdstippen kan het zijn dat u één leidster aantreft, terwijl het aantal kindjes in huis groter is dan gebruikelijk bij één leidster.

Jaarlijkse activiteiten en feesten

In het voor- en najaar heeft Thuishuys Natuurlijk een ouderavond, waarbij ook de onderwerpen betreffende de oudercommissie aan bod kunnen komen. Vast punt is dat we de ouders vragen om dan kopieën van vaccinatiekaarten mee te nemen, om de gegeven vaccinaties bij te kunnen houden. Door het jaar heen zijn er de feesten, waarvan sommige met de ouders gevierd worden: Palmzonden, Sint Jan, Michaëls-oogstfeest, Sint Maarten en een zomerfeest. Aan het Paasfeest, Pinksteren, de Adventstijd, Kerstmis en Carnaval wordt tijdens de gewone opvangdagen aandacht besteed, meestal met daarmee verbonden liedjes/spelletjes, soms wat uitgebreider.

Incidenteel laten we een Nieuwsbericht uitgaan, als er geen ouderavond op komst is, en we het toch nodig of prettig vinden om de ouders te informeren.

Buiten Slapen

Door in de frisse buitenlucht te slapen bouwen kinderen meer weerstand op.

Fluitende vogeltjes, ritselende bladeren, vitamine D (licht) en frisse lucht.

In Scandinavische landen weten ze het al heel lang: Buiten slapen is gezond! Ook in het noorden van Nederland slapen kinderen in het begin van de vorige eeuw vaak buiten. Op aanraden van een arts in Groningen werden kinderen die in een bedompte woning opgroeiden buiten te slapen gelegd, in bedjes die hij ontwierp. Het bedrijf dat in deze tijd de zogenaamde Lutje Potje slaaphuisjes verhuurt bouwt hierop voort. Lutje Potje betekent: klein kindje. Het gaat om gecertificeerde buitenbedjes. Kinderen die buiten slapen maken door het licht meer vitamine D aan. Ook komen verkoudheden minder voor bij kinderen die buiten slapen. Dit omdat de luchtkwaliteit buiten vaak beter is dan binnen. Veel kinderen slapen buiten rustiger, dieper en langer. Ook de 'moeilijke' slapers! Buiten slapen zorgt in die gevallen voor beter uitgeruste kinderen.

Dit zijn goede redenen voor Thuishuys Natuurlijk om een vrijstaand buitenbedje te plaatsen in de tuin, en om van de kleine slaapkamer binnen een 'buitenslaapkamer' te maken. In deze slaapkamer staat altijd het raam open, tenzij extreme weersomstandigheden dit verhinderen.

Voorwaarde voor gebruik van het vrijstaande buitenbedje is dat ouders het protocol Buiten slapen goedgekeurd en ondertekend hebben. Als ouders bezwaar hebben, dan slaapt het kindje binnen.

Beleidsplan Veiligheid en gezondheid, Calamiteitenplan cq vluchtplan

Ieder jaar wordt het beleidsplan met betrekking tot de veiligheid en gezondheid geactualiseerd.

Hierbij worden grote en kleine risico's ingeschat. Afgewogen wordt welke risico's vermeden dienen te worden en met welke kleine risico's we de kinderen leren omgaan. Ook het Calamiteitenplan kan hierin opgenomen worden.

Inspectierapporten

Onder het luikje 'documenten' op de site van Thuishuys Natuurlijk zijn de inspectierapporten van Thuishuys Natuurlijk in te zien.

Pedagogische kwaliteitsborging

We zijn pedagogisch bevoegd en volgen ieder jaar nascholing en intervisie. De meerwaarde van de aansluiting bij Drakepit kinderopvang komt onder meer hierin tot uiting, dat per jaar vier begeleide intervisiebijeenkomsten georganiseerd worden.

Bereidheid tot scholing en tot zelfreflectie van de leidsters is bij ons een voorwaarde om met de kinderen te mogen werken. Zie ook bij: bieden van emotionele veiligheid in Deel II van dit beleidsplan.

Deel II

Visie en blik in de praktijk van alledag

Visie

De leidsters van Thuishuys Natuurlijk treden de kinderen op respectvolle wijze tegemoet, waarbij ze een gelijkwaardige mens tot mens relatie kunnen ervaren. Het is ons inziens van groot belang dat kinderen in hun eigenheid worden gezien en dat de ontwikkeling van die eigenheid wordt ondersteund. We laten ons hierbij inspireren door het antroposofische mens- en wereldbeeld van de Oostenrijkse filosoof Rudolf Steiner. Hij benadrukt het belang van de ontwikkeling van de eigen individualiteit in de kindertijd binnen een sociale omgeving. Deze eigenheid vormt als het ware de basis van de hele menselijke biografie.

Ook andere pedagogen die de autonome ontwikkeling of uitdrukingskracht van het kind benadrukken inspireren ons, zoals Emmy Pikler, Janusz Korczak en de visie van Reggio Emilia. Voorts worden we in onze eigen voorkeur voor veel buiten zijn, en om de kinderen in het groen belevings- en ontwikkelingsmogelijkheden te bieden, gestimuleerd door de onderzoeken van Richard Louv. Hij heeft deze bijeengebracht in het boek: *Het laatste kind in het bos*.

In onze voorkeur om jonge kinderen de reëel tastbare wereld in huis en hof aan te bieden en niet te confronteren met virtuele voorstellingen, worden we onder meer bevestigd door de onderzoeken van Manfred Spitzer, zie literatuurlijst.

Uitgaand van onze pedagogische visie geven we invulling aan de volgende vier wettelijk vereiste taken.

Bieden van emotionele veiligheid

Wij bieden kinderen emotionele veiligheid in een veilige, huiselijke omgeving, waar kinderen zich geborgen voelen en zich onvoorwaardelijk geaccepteerd weten door een zeer bekend vertrouwenspersoon.

Wennen – vaste leidster

In Thuishuys Natuurlijk wordt bij het starten van de opvang het wenproces in overleg met ouders afgestemd op het kindje en de ouders, en is afhankelijk van meerdere factoren zoals de ontwikkelingsfase van het kindje, en het karakter. Meestal vindt in de loop van een paar weken door een aantal bezoeken de gewenning plaats. Omdat in Thuishuys Natuurlijk iedere dag twee vaste leidsters aanwezig zijn, van wie één de mentor is van het kindje, wordt de hechting bevorderd. Als het kindje bij ons heeft gegeten en een slaapje heeft gedaan, dan is het vaak klaar om een groot gedeelte van de dag te worden opgevangen.

De gewoonte van uitzwaaien en zingen van 'dag mama, dag papa, heb een fijne dag', doet veel kindjes goed, vooral als ze uit de nabootsing mogen waarnemen dat het een vrolijke gebeurtenis is. Het is belangrijk om op ooghoogte te communiceren met de kinderen, om een gelijkwaardige ontmoeting aan te gaan, al is heel duidelijk dat de leidster het gezag heeft in de groep. Een wat teruggetrokken kindje kan zich echt gezien gaan voelen hierdoor, maar het kan ook zijn dat zo'n ontmoetingsmoment nog te direct is voor het kind. In zo'n geval zal de leidster het kindje meer 'en passent' aanspreken.

Duidelijk dagritme, kleine rituelen

Het is van belang dat kinderen in deze periode ervaren dat het leven goed is. Eén van de voorwaarden hiervoor is een dagritme waarin een duidelijke structuur is aangebracht. Het terugkeren van dagelijkse dingen vormt een houvast voor de kinderen; ze merken dat de dag verloopt zoals ze dit gewend zijn, waardoor ze kunnen ontspannen en hun krachten kunnen aanwenden voor hun eigen ontwikkeling. Dit zorgt voor een basaal gevoel van veiligheid. Vanuit deze visie markeren leidsters van Thuishuys Natuurlijk de vaste momenten van de dag, zoals eet- en slaaptijden, met terugkerende zangspelletjes en spreuken. Keer op keer blijkt dat samen aan tafel gaan voor liedjes en een maaltijd heel fijn is voor de (wennende) kindjes. De meesten doen al snel de gebaren bij de liedjes en spelletjes mee.

De structuur van de dag kenmerkt zich door momenten van activiteit afgewisseld met momenten van rust. Genoeg slaap is onontbeerlijk. Om alle opgedane indrukken te verwerken en zo uit te rusten dat er weer wat nieuws geleerd kan worden. Dit ritmische voltrekken van de dag is voorwaarde voor een gezonde ontwikkeling.

Jaarritme en feesten

Rituelen door het jaar heen nemen ook een belangrijke plaats in. De leidsters geven de kinderen besef van het jaarritme mee door het verzorgen van een seizoens-kijktafel en het samen beleven en vieren van de seizoenen en de bijbehorende jaarfeesten. Dit worden zo herkenbare periodes met eigen rituelen.

Jaarfeesten zoals Pasen, Pinksteren, Sint Jan, het Michaëlsfeest, Sint Maarten, Advent, Sinterklaas en Kerstmis, Carnaval brengen ritme in het jaar en zijn leidraad voor activiteiten met de kinderen. Door het meebeleven van het ritme van de jaarfeesten krijgt het jaar contour; het is niet slechts het voortschrijden van de tijd maar een beweging die het jaar zin en inhoud geeft. Ieder jaarfeest en de tijd eromheen heeft zijn eigen karakter en vaak is de voorbereiding van een jaarfeest nog belangrijker dan het feest zelf. Een aantal feesten vieren we met de ouders erbij: Palmпасen, Sint Jan, Sint Maarten, Kerstmis. Dit geeft een extra dimensie voor de kinderen.

Warme inrichting en zacht voor zintuigen

Het gevoel van veiligheid wordt ook bevorderd door een bewust eenvoudige inrichting met rustige warme kleuren en natuurlijke materialen: de kinderen spelen met houten speelgoed en katoenen of zijden doeken, wollen dekentjes, zachte poppen, die aangenaam zijn om te zien en aan te raken. Muziek die in Thuishuys Natuurlijk klinkt maken we zelf met onze stemmen of met instrumenten. Doel is om de kinderen, die zozeer open staan voor alle mogelijke indrukken, niet te overprikkelen of te laten schrikken. Meer hierover bij de tweede wettelijke taak.

Fysieke geborgenheid

Belangrijke momenten van warmte en contact zijn de tijden waarop een kind verzorgd wordt: bij het verschonen van de luier, naar bed brengen, aankleden. Door het samenzijn tot fijne momenten te maken door soms een grapje of kietelspelletje beleeft men plezier aan de dag. Het gevoel van veilige geborgenheid wordt verzorgd door de aai over de bol, of het aanbieden van hand of schoot door de leidster aan het kindje. Voor veel kindjes is een boekje lezen bij de leidster op schoot het allergezelligst! Vaak ontstaat door de omvang van het kleine groepje een soort gezonde jaloezie als er een nieuwkomertje is; net als in een gezin. Aan de leidster de kunst om dan om te gaan met het feit dat soms iederéén weer even moet wennen!

Plezier beleven in het samenzijn en samendoen

Samen verzorgen leidsters en kinderen zoveel mogelijk het huis en de tuin en maken ze het mooi en gezellig. Kinderen worden in hun eigenheid geaccepteerd en krijgen ruimte om zelf op ontdekkingsreis te gaan. Behulpzaam zijn en rekening houden met elkaar is belangrijk bij ons in huis. De leidsters proberen het goede voorbeeld te geven en waar nodig de kinderen hiermee te helpen.

Om kinderen vertrouwd te maken met het leven en de dingen die daarbij horen, worden ze uitgenodigd mee te helpen met de activiteiten als broodbakken, afwassen, kleertjes wassen, was vouwen en de vloer vegen. Vaste werkjes en activiteiten verzorgen de stroom van de dag, deze flow zorgt dat een mens goed gedijt. De kinderen kunnen net als thuis alles nabootsen, om zich zo het leven eigen te maken.

Lerende houding en zelfreflectie leidster

Belangrijke voorwaarde voor het creëren van emotionele veiligheid voor de kinderen is ons inziens bovendien de bereidheid van de leidsters tot scholing en zelfreflectie. Voor ons is dit een essentieel onderdeel van professionaliteit.

Het steunt kinderen in hun emotionele veiligheid als ze voelen dat de volwassenen die hen begeleiden zicht hebben op hun eigen schaduwkanten, dat ze ook bereid zijn deze te erkennen en aan het werk willen om er verbetering aan te brengen. Daarom maakt Thuishuys Natuurlijk graag gebruik van het aanbod van Drakepit aan intervisiegroepen. Meerdere keren per jaar wordt met collega-thuisleidsters het eigen gedrag onder de loep genomen.

Bevorderen van de persoonlijke competenties

Wij bieden de kinderen de ruimte die zij als persoon nodig hebben voor hun groei op alle gebied, en voor het ontwikkelen van een gezond levensgevoel. Het accent ligt hierbij op de vrije bewegingsontwikkeling in samenhang met de ontwikkeling van de tastzin, de levenszin, de bewegingszin en de evenwichtszin, zoals het antroposofisch mensbeeld dit schetst. De dagelijkse activiteiten in Thuishuys Natuurlijk stimuleren deze groei op natuurlijke wijze.

'Kijk wat ik kan'

Het fysieke lichaam vormt de basis voor het tot bloei komen van de eigen individualiteit, waarmee een kind later zijn of haar unieke bijdrage aan de wereld kan leveren. De leidsters van Thuishuys Natuurlijk scheppen uitnodigende voorwaarden voor deze fysieke ontwikkeling.

Het eigen lichaam leren 'bewonen' wordt met name gestimuleerd door het buitenspel en de wandelingen. Door het lopen, klimmen, rennen, springen, vliegen, vallen, opstaan en weer doorgaan, ervaren kinderen door de aanraking met de aarde in feite hun eigen lichaam. De aarde biedt veel mogelijkheden zoals zand, modder, gras, stenen, bladeren, boomstam, klimrek. Ook voegen wind en water onschatbare elementen toe. De heerlijkheid als het regent en alle kinderen laarsjes en regenpakken aan mogen om te springen in de plassen!

Voor de jonge ontdekkers bij de driejarigen is het heel spannend om zelf paadjes te maken in een klein bosje, over en onder takken door... De leidster wacht en ziet hen vanaf het bospad.

Ook binnen worden vaak motorische uitdagingen aangegaan: de kinderen bouwen zelf graag glijbaantjes en bruggetjes met schommelboot, lage bankjes en een plank.

Ontdekkingsruimte voor groot en klein

In de inrichting is rekening gehouden met verschillende ontwikkelingsfasen: als de baby veilig in de box of in de afgeschermdede ruimte voor de kleinsten ligt, kunnen de groteren wat meer uit de voeten in hun dynamische spel op de loopfiets of met de trein of blokken. Ook kunnen voor peuters 'spannende hoekjes' gecreëerd worden door een doek over een hoge of lage tafel of speelrek. Vaak ook vinden grote peuters het heerlijk, om eventueel met een doek erover als 'tent', fijn hun eigen spel in de box te spelen. Verderop is in dit stukje meer te lezen over motorische uitdagingen.

Zelfredzaamheid

Het feit dat de kapstokhaakjes op kinderhoogte hangen, dat er een wc-verkleiner klaar ligt, geeft de kinderen de mogelijkheid om zelf te leren hun jasje te halen of om naar de wc te gaan en zodoende hun zelfredzaamheid te vergroten en autonomie te ervaren. Sommige kindjes worden daarin gestimuleerd, anderen gaan helemaal zelf zich proberen aan te kleden en dergelijke.

In het algemeen gaan we van het volgende uit: 'van proberen kun je leren'. Dus fouten maken kan eigenlijk niet, je mag het gewoon opnieuw proberen. Lukt het vandaag nog niet, dan misschien morgen wel!

Creativiteit en fantasie

Vrijwel al het speelgoed bevindt zich op kinderhoogte, zodat de kinderen zelf kunnen gaan spelen en speelgoed uitkiezen. Veel speelgoed geeft ruimte aan de eigen fantasievolle invulling van het kind. De gezichtsuitdrukking van de poppen is neutraal gehouden, de vierkante en de natuurlijk gevormde blokken kunnen op allerlei manieren gebruikt worden, evenals de doeken die in kleuren en maten te vinden zijn.

Er is veel ruimte in de dag om zelf vrij te spelen. De leidster geeft alleen in individuele gevallen aanwijzingen waar of hoe gespeeld gaat worden, alleen op momenten dat het nodig is, zie het stukje hieronder. Hierdoor geven de kinderen in volkomen creatieve vrijheid vorm aan hun

ontwikkelbehoefte en aan hun fantasie. Kinderen die in spel nog niet hun draai vinden, worden door de leidster geholpen hierbij. Vaak vindt zo'n kindje snel het eigen spel, of door nabootsing van anderen, of door samenspel met grotere kindjes.

Met de kinderen die daar aan toe zijn, kan geknutseld worden met materiaal uit de natuur dat aansluit bij het seizoen. Ook kan er worden geschilderd of getekend, waarbij 'het doen' en niet 'het resultaat' centraal staat. Er wordt echter wel met respect omgesprongen met de creaties van de kinderen.

Zintuiglijke ontwikkeling en voeding

Kleine kinderen leven met volle overgave in de hen omringende wereld. Zij gaan nog helemaal op in hun zintuiglijke indrukken. Een heel klein kindje is bijna één en al zintuig en staat open voor de wereld en alles wat zich daar afspeelt. De leidsters zijn zich bewust van deze openheid en van het feit dat kleine kinderen nog geen bescherming hebben tegen allerlei prikkels. Daarom wordt er bijzondere aandacht besteed aan de omgeving waarin het kleine kind verblijft. Inrichting en speelgoed worden zorgvuldig gekozen; natuurlijke materialen, kleuren en geluiden zijn van groot belang. Voor bekleding en beddengoed wordt vaak gekozen voor katoen, zijde en wol. Ook de poppen zijn van wol en katoen. Het speelgoed is voornamelijk van hout.

De kleuren die gebruikt worden zijn zacht en rustig van tint. Van schreeuwende kleuren kunnen kinderen overprikkeld en dus onrustig raken. De slaapruijnte is rustig zodat de zintuigen zo min mogelijk worden aangesproken om de overgang naar het slapen eenvoudig te maken.

Op het gebied van voeding kiest Thuishuys Natuurlijk voor kwaliteit. Er wordt uitsluitend gebruik gemaakt van biologische of biodynamische producten waar geen kunstmatige stoffen aan zijn toegevoegd. Suiker wordt gewoonlijk niet gebruikt, mede omdat suiker in smaak sterk overheerst; we geven de voorkeur aan honing, ahornsiroop of soms stevia als zoetstof.

Individuele benadering

Kinderen geven zelf het tempo van hun ontwikkeling aan. Leidsters proberen hier op in te spelen door goed waar te nemen wat de kinderen aan materiaal of hulp nodig hebben en dit aan te bieden. Om tot inzicht te komen wat een kind nodig heeft om zijn ontwikkeling stromend te houden, is 'objectieve waarneming' een belangrijk element. Het onderscheid tussen de behoefte aan veiligheid (van bijvoorbeeld een terugkerend spel) om van hieruit zelfvertrouwen op te bouwen voor een nieuw te nemen stap, versus het gevangen zitten in bepaalde spelpatronen, is soms moeilijk te maken. Toch is het van groot belang dergelijke verschillen te herkennen omdat het om een totaal ander aanbod vraagt van spel of activiteit. Daar waar hardnekkige eenzijdigheden ontstaan en leidsters ervaren dat een kind vast zit in een bepaalde patroon zullen ze in overleg met de ouders proberen het kind te helpen weer een goede balans te vinden.

Spreken en luisteren

Doordat er met plezier gesproken en gezongen wordt met de kinderen en verhaaltjes of herhaalsprookjes gelezen of verteld worden wordt de taalontwikkeling gestimuleerd. De gesprekken ontstaan door met elkaar te spreken over bijvoorbeeld de wandeling die geweest is of gebeurtenisjes thuis. Dagelijks zijn er de terugkerende liedjes en spreuken en gaandeweg de seizoenen passeren steeds op gezette tijden nieuwe liedjes en spelletjes, waar de jongsten vooral dromend aan deelnemen. De enthousiaste deelname met eigen variaties van de oudere kindjes bevestigt hun betrokkenheid en taalvaardigheid.

Bevorderen van de sociale competenties

Wij scheppen een sociale ruimte waar kinderen mogen ervaren deel te zijn van een kinderrijk daggezin. Met liefde, aandacht en goede gewoontes willen we alle impulsen en pogingen begeleiden, om te groeien van een klein kindje dat zich in het centrum van zijn universum bevindt, naar een pril sociaal wordend mensenkind.

Nabootsen

Bij het bevorderen van de sociale vaardigheden is de voorbeeldfunctie van de volwassenen die om het kind heen zijn van heel groot belang. Het leren van nieuwe vaardigheden in de fase van nul tot vier (zeven) jaar kenmerkt zich voornamelijk door nabootsing. Kinderen leren de wereld kennen door datgene wat ze ontmoeten zelf na te doen; dat maakt het belang van het bewustzijn over het eigen handelen voor een leidster groot.

De kinderen nemen goed waar hoe de leidster spreekt, of omgaat met een kindje dat zich bijvoorbeeld pijn heeft gedaan en bootsen dit al snel na. Kinderen kunnen elkaar vaak goed troosten!

Luisteren, ruimte geven en nemen

De kleinschaligheid maakt dat de kinderen niet alleen met de leidsters, maar ook onderling een echte relatie op kunnen bouwen. Net als in een gezin zijn ze als het ware tot elkaar veroordeeld en leren ze met de ander rekening te houden en op een verantwoorde manier ruimte voor zich zelf te nemen. Ook het feit dat de groep vertikaal is samengesteld (kinderen van verschillende leeftijden bij elkaar) doet een beroep op het vermogen van de kinderen om rekening te houden met elkaars behoeften en mogelijkheden, en te accepteren dat hierdoor ook grenzen ontstaan. Daarnaast kunnen de jongere kinderen van de oudere kinderen leren, worden ze door hen geholpen en is het voor de oudere kinderen soms een verademing even in de wereld van het heel kleine kind te mogen verblijven.

Dat iedereen verschillend is, spreekt voor zich, en ook dat deze verschillen erbij horen.

Veel problemen met verschillen komen aan de orde in verhalen en baker- of herhaalsprookjes. De sprookjes spreken het onbewuste aan; de driejarige kunnen er zeer geboeid naar luisteren!

Ruzie hebben en oplossen

Ook problemen hebben hoort erbij, en ook hier geldt: 'van proberen kun je 't leren'. Het is duidelijk dat de leidster een beschermende en een begrenzendende rol heeft waar een kind een ander kind pijn doet.

Vertel eens om de beurt wat er gebeurd is, als dit al lukt qua taalontwikkeling.

'Wat jij in je handjes hebt, daarmee mag je spelen', klinkt ook vaak bij ons. Maar je mag ook vragen of jij daarna mag, 'zullen we 't samen vragen?', kan de leidster zeggen. 'Och wat fijn, dat hij nu met die bal mag van jou!', 'Wat goed, je hebt haar blij gemaakt', als positieve bekrachtigingen.

Een welgemeend sorry leren zeggen of een knuffel geven om het goed te maken kan ook een sociaal leermoment zijn, evenals het respecteren als een kind daarvoor nog niet helemaal klaar is, 'misschien straks wel'. Grotere kindjes kunnen soms al veel zelf oplossen zonder begeleiding en de jongsten zijn vaak goed af te leiden bij een klein conflict.

Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden

Wij willen in Thuishuys Natuurlijk een inspirerende omgeving bieden, waar normen en waarden van onze cultuur eigen gemaakt kunnen worden; waar we door handelen met aandacht, respect en scheppende creativiteit bij de kinderen interesse wekken in de medemens en in de wereld.

Leefomgeving

Respect voor de omgeving spreekt uit veel wat we doen en vormgeven.

We onderhouden samen huis en tuin, vegen de vloer of de stoep, zemen de ramen, harken bladeren, verpotten een plant, snoeien een struik, zaaien in het voorjaar, oogsten wat de natuur ons schenkt. Indien de kans zich voordoet zijn we op de boerderij, waar we groenten en fruit deels direct van het land kopen, en de dieren zich zien bewegen. We bewonderen de gang door het jaar heen en verwonderen ons over alles wat leeft en beweegt. Behalve buiten in de natuur en bij de boer, doen we dit ook op de kijktafel binnen waar we leren met onze ogen te kijken, met de handjes op de rug... Speelgoed en boekjes repareren we, soms geven we hout een nieuw laagje olie want we willen respectvol met onze spullen omgaan. Als het echt niet meer anders kan, dan gaat het speelgoed weg en kunnen we bedanken voor alle uren speelplezier...!

Gewoonten en regels

Een waarde uit zich ook bij ons door eerst liedje te zingen voor we de broodmaaltijd eten, waarbij we in dankbaarheid aarde, zon en regen gedenken, en ook de kleinsten leren even te wachten, en we gaan pas van tafel als we weer een liedje hebben gezongen over ons volle buikje.

Verder hebben we natuurlijk de essentiële goede gewoontes als handjes wassen op de geijkte momenten, en dan met een liedje erbij..

Ook ruimen we na het spelen gezamenlijk op; als we dat al kunnen worden jasje en schoenen opgeruimd na binnenkomst; we gooien met binnen met zachte ballen, dus niet met ander speelgoed, enzovoort. Zo zijn er door de dag heen vele gewoontes en huisregels, ze vormen de basis van de stroom die ons door de dag voert.

Stimuleren en positief bevestigen

In Thuishuys Natuurlijk willen we met respect omgaan met het eigene wat zich in een kind wil ontwikkelen. Opvoeding vanuit dit respect vraagt een open en beweeglijke houding, zo vrij mogelijk van vastgeroeste ideeën over 'hoe het moet'. Deze houding leidt tot een opvoeding, die het kind voornamelijk uitdagingen en kansen biedt, mits er duidelijke structuren en grenzen zijn. De leidsters willen de kinderen bezien met een bevestigende, niet veroordelende blik en vinden het belangrijk de kinderen positief te benaderen.

Negatief gedrag wordt niet als zodanig gezien, al kan het wel ongewenst zijn, maar hoeft niet bestraft te worden; kinderen zijn de wereld immers nog aan het ontdekken. Wel tonen de leidsters dat we gewend zijn bepaalde dingen zo te doen, dat het voor iedereen prettiger is, en dat we dat ook willen zien. Bij kleinere kinderen is het vaak voldoende ze met een liedje of iets dergelijks af te leiden, bij oudere kinderen probeert de leidster de consequentie van het getoonde gedrag te laten zien en voelen. Er is echter een duidelijke grens, die ontstaat als de veiligheid van het kind zelf of die van een ander kind in het geding is. Ook is er geen twijfel over het feit dat de leidster voortdurend de regie heeft over wat er gebeurt.

Grenzen bij fysiek contact

Wat dit betreft volgen we wat algemeen aanvaard is bij kleine kinderen. Kinderen zoeken onze lichamelijke nabijheid, wij geven die ook wanneer het mogelijk is. Zo ook de kinderen onderling. Het is heel belangrijk voor kinderen om leren waar te nemen wanneer een kind iets niet fijn vindt, dat kan ook zijn als het geen pijn doet. Als het kindje klein is: 'kijk maar naar zijn gezichtje'. De autonomie van ieder kind staat voorop, en zoals hierboven gezegd: de leidster heeft altijd de regie. Soms kleden kinderen zich in het spel helemaal uit. Dat vinden we meestal niet goed, dat is thuis misschien beter op z'n plaats. Kinderen vinden het ook heel interessant om te kijken hoe een ander kind een schone luier krijgt, dit kan alleen als het kindje dat verschoond wordt het goed vindt; bij een driejarige is dit niet altijd meer het geval.

Het kan voor een baby heerlijk zijn om gedragen te worden door de leidster in een draagdoek. Dit is in Thuishuys helaas niet altijd mogelijk omdat het voor de leidster in het algemeen fysiek zwaar is.

Literatuuropgave en verantwoording

Bij het schrijven van het pedagogisch beleidsplan hebben we gebruik gemaakt van de volgende literatuur:

Ontwikkelingsfasen van het kind – Bernard Lievegoed
Caleidoscoop van een levende pedagogie – Hanne Looij
Groeiwijzer van nul tot één jaar – Paulien Bom en Machteld Huber
Groeiwijzer van één tot vier jaar – Paulien Bom en Machteld Huber
Kinderspreekuur – Wolfgang Goebel en Michaela Glockler
Regelmaat en inbakeren – Ria Blom
De twaalf zintuigen, Poorten van de ziel – Albert Soesman
De eerste zeven jaar, kinderfysiologie – Edmond Schoorel
De herontdekking van het ware zelf – Ingeborg Bosch
Het laatste kind in het bos - Richard Louv
Digitale dementie – Manfred Spitzer